

BRASSÓI LAPOK

POLITIKAI NAPILAP.

ELŐFIZETÉSI ARAK: 1/1 évre 20 kor.,
1/2 évre 10 k., 1/4 évre 5 k. Egyes szám ára 8 f.

Felelősszerkesztő: Weiss Ignác dr.,
Szerkesztő: Györi Imre.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Brassó, Kapu-utca 64. sz. — Telefon : 177

Szterényi beszámolója.

Brassó, május 17.

Alábbiakban szószerint közöljük Szterényi József titkos tanácsos, Brassóváros II-ik kerülete érdemes képviselőjének ma délután megtartott beszámolóbeszédét teljes terjedelemben.

A Brassói Lapok politikai álláspontját, amely e lap fennállása óta sohasem változott, ismeri az olvasóközönség, s így csaknem felesleges hangoztatnunk, hogy minden szavát Szterényi beszámoló beszédének szíves örömet írjuk alá, s szíves örömet hajtjuk meg e város népszerű képviselője előtt az elismerés zászlóját.

Nem ültünk fel soha a nagyhangú frázisokat zengő, a jelszópolitika kürtszaván harsogó, elvtelen elvű és köppenyszorgató köppenicki politikusok gerinctelen beszédeinek, lemosolyogtuk mindig a szélmalompolitikát és önmagunk iránti elégtétellel kell konstatálnunk, hogy jól esett hallanunk azt a szónoki érvekben gazdag, invenciózus és meggyőződéstelt beszédet, a melyben Szterényi választóközönségének politikai álláspontját a szőnyegen tekvő aktuális és nagyhorderejű kérdésekben ma délután ismételtén felfedte. Az ő álláspontja a szóbanforgó katonai és választójogi kérdésekben a legobjektivebb, a legőszintébb és a legtermészetesebb, amelyet adott körülmények között egyedül lehet csak akceptálni. És hogy a legmegfontoltabb és a legkövetésreméltóbb is, arra nekünk teljes garancia a Szterényi József gerinces és becsületes politikája, amely előtt — bár ő kívül áll azon párt keretén, amelyhez mi tartozunk — ismételjük, szívesen hajtjuk meg az elismerés lobogóját és szívesen akceptáljuk az ő politikáját: amely a mi politikánk is.

A ma délutáni választói közgyűlésről szóló tudósításunk, amelynek keretében szószerint adjuk Szterényi beszámoló beszédét, a következő:

*

A Central nagytermében szép számban megjelent választókat dr. Hantz Mihály vármegyei főorvos, az Egységes Magyar Párt elnöke délután 5 órakor üdvözölte és felkérte Jakab József erdőtanácsost és Sárosy Lajos szücsmestert, hogy Szterényi József v. b. t. t., orsz. képviselőt beszámoló beszédének megtartására meghívják. A gyűlést addigra felfüggesztette.

A gyűlést újból megnyitva, a jegyzőkönyv hitelesítésére Tutsek Géza dr. és Sárosy Lajost kérte fel.

A gyűlésre megérkezett Szterényi Józsefet lelkes éljenzéssel fogadták.

Dr. Hantz Mihály elnök üdvözölte Szterényi Józsefet és felkérte beszámoló beszédének megtartására.

Szterényi nagyhatású beszámoló beszéde szószerint a következő:

Szterényi beszéde.

Tisztelt Uram!

Az a gyengéd figyelem, melyet magyarságunk egyik legrégebbi szervezete irántam újabban is tanusított, kedves alkalmat szolgáltatott arra, hogy ismét megjelenjek az Önök körében. Ezt az alkalmat megragadom az én igen tisztelt választóimmal való politikai érintkezésre is és ezt annyival inkább, mert általában szükségesnek tartom, hogy választó közönség és képviselője lehető sűrű érintkezésben legyen egymással és így ápolják azt a politikai összhangot, melynek választó kerület és képviselője között lennie kell.

Fel akarom használni ezt az alkalmat arra, hogy beszámoljak Önök előtt tisztelt uraim az országgyűlés eddigi tevékenységéről, hisz ide-oda már egy éve a mostani országgyűlés működésének.

Nagy alkotásokkal, — egyet kivéve — a mostani országgyűlés nem gazdagította az országot. Tevékenysége inkább a napi szükségletek kielégítésében merült ki, melyet kiegészített néhány, részben még az előző kormánytól vagy még régebb időből fennmaradt kezdeményezés törvényhozási elintézése.

Az u. n. napi szükségleteket két csoportba osztom.

Az első csoportba tartozott az állami gépezet zavartalan működésének biztosítása, két évi állami és közös költségvetés elintézése és a rendes ujoncjutaléknak normális időben való megajánlása. Ezek tekintetében elég gyorsan jött az ország rendbe, a törvényen kívüli állapotok az országgyűlés megnyitásával hamarosan megszűntek, ami elvégre igen örömdetes dolog.

A napiszükségletek második csoportjába néhány fontos közgazdasági és pénzügyi kérdés elintézése tartozik.

Ezek közé sorozom t. uraim elsősorban a bankügyet.

Ha egy államéletben van komoly napi szükséglet, úgy a pénz és hitelrendszer zavartalan működésére elsősorban az. A pénz és hitelrendszert pedig a jegybank szabályozza. Sajnos, hogy nálunk erős politikai tényezők másképpen fogták fel ezt a kérdést és szinte kizárólag politikai kérdéssé tették ezt az eminenter gazdasági ügyet, megakasztva vele csaknem három évre az ország gazdasági fejlődését, anélkül, hogy a legcsekélyebb politikai eredményt érték volna el vele.

A mostani országgyűlés tanácskozásainak is legtöbb idejét ez a kérdés foglalta le. Ennek dacára a bankügy még mindig csak ideiglenesen van rendezve. Igaz, hogy nem a mi hibánkból. Ugyanis az ausztriai parlamenti helyzet időközben felborulván, beállott az a furcsa szituáció, hogy jöhetett előzőleg nálunk dulta fel a bankkérdés a politikai helyzetet, mégis odaát nem volt eddig parlamentárisan elintézhető.

Ez is azoknak a furcsaságoknak egyike, amelyek ebben a monarchiánkban nem ritkák.

A napi szükségletek második csoportjába sorozom a Rumániával és Szerbiával kötött kereskedelmi szerződések törvényhozási elintézését is. Előbbi még az előző kormányról maradt fenn, utóbbit már a mostani kormány kötötte meg. Most utólag megállapíthatjuk, hogy sem az egyik, sem a másik szerződés nem mondható valami kedvezőnek magyar szempontból. De az adott helyzetben, midőn minden számbajöhető állam már megelőzött volt bennünket kereskedelem politikai viszonyainak az említett két állammal való rendezésével, be kellett érniük ezzel az eredménnyel is. Ha ennek levonnók legalább jövőre a konzekvenciáját, akkor majdan a késedelemből és kedvezőtlen szerződésekkel még előnyt is élvezhetnénk.

E két szerződés tárgyalása alkalmul szolgált az országban mutatkozó rendkívüli drágaságnak beható megvitatására és annak a súlyos helyzetnek megvilágítására is, melyben különösen az állandó javadalommal bíró társadalmi osztályok ennek következtében élnek. Oly helyzet ez, mely — ha a viszonyok hamarosan nem változnak — aggasztóvá fog válni és újabb meg újabb anyagi áldozatot fog követelni alkalmazottai érdekében az államtól, melyre nézve elvégre nem

Transsylvánia étterem és kávéház.

Elegáns berendezés; általánosan elismert kitűnő konyha; természetes erdélyi borok; pontos — kiszolgálás! — A kávéházban naponta Ifj. Vojku Jánoska közkedvelt zenekara játszik. —:

(2623)

Kiváló tisztelettel:

ROTHENBÄCHER GY.

lehetnek azoknak életviszonyai közömbösek, kiknek tevékenységétől és ügyszeretétől a nemzet millióinak és magának az államnak is erkölcsi és anyagi érdekei függenek.

Sajnos, hogy e tárgyalásoknak az eredménye eddig nem egyéb, mint az elhangzott beszédek. Ismét hűek maradtunk régi nemzeti tradíciókhoz, mely rendesen szép szónoklatokban merül ki! Ezt az ügyet nem szabad a napirendről levétni engedni, szorgalmaznunk kell olyan intézkedéseket, melyek a helyzet javítására alkalmasak. Nem tagadom, a feladat nem könnyű, de kell találni benne megoldást.

Végül az ugyanily természetű napi szükségletek közé tartozott az ötszázmillió kölcsön fölvételének elintézése; továbbá a népszámlálásról szóló törvény megalkotása és a konzuli bíraskodás hatályának meghosszabbítása.

A nagy kölcsön fölvétele, — melylyel a német piac jött segítségünkre — azért vált szükségessé, hogy a már korábban megszávozott beruházások foganatosíthatók legyenek. A népszámlálási törvény sürgőssé vált, hogy a lakosság és főbb életviszonyainak tíz évről tíz évre szokásos számbavételében fennakadás ne történjék; a konzuli bíraskodás meghosszabbítása pedig azért történt, mert e téren már törvényen kívüli állapot állott elő.

Ime, t. uraim, a szűkebb és tágabb értelemben vett napi szükségletek sorozata, mely a mostani országgyűlés eddigi működésének tulnyomó részét igénybe vette.

Remélem nem érietem félre azzal, hogy a napi szükségletek fogalma alá soroztam a második csoportban említett ügyeket, ezzel csak azt akarom kifejezni, hogy ezek tulajdonképpen „államszükségletek”, melyeknek elintézése súlyos zavarokat idézne elő az állami életben.

Ami kevés érdemleges tevékenység ezenfelül még marad, az a következő ügyekre esik: a polgári perrendtartás, a földgáz- és a kálisó-monopóliumokra és a foszfortilalomra.

Jelentőségében legnagyobb, horderejében legmesszebbmenő ezek közül, sőt a mostani országgyűlés tulajdonképeni egyedüli nagyobb alkotása a polgári perrendtartás. Évek hosszú sora óta ez minden kormány programjának fontos igazságügyi része volt; minden országgyűlésre beterjesztett, de elintézésére mindeztideig nem kerülhetett a sor. Ennek megalkotásával törvényhozásunk tényleg jelentős lépést tett a modern igazságszolgáltatás terén.

Gazdasági kihatásában különösen erdélyi részeinkre nézve nagy fontosságot tulajdonítok a földgáz- és a petroleumkutatások állami monopóliummá tételére vonatkozó törvénynek, mely mellett az azzal kapcsolatos kálisó-törvény alárendeltebb jelentőséggel bír.

Nagy természeti kincsek, különösen az iparra és mezőgazdaságra való fölhasználásáról van szó, mely nemcsak az új ipari fellendülés szempontjából bir jelentőséggel, hanem a már létező ipar érdekében is lesz hasznosítható és hasznosítandó. Ha nem is osztom azokat a vérmes reményeket, melyek az új ipari fellendülés tekintetében ennek kapcsán fölmerültek, annyit kétségtelennek tartok, hogy ennek a földgáznak az erdélyi részek gazdasági viszonyainak alakulásában és nagyobb fellendülésében jelentős szerep fog jutni, feltéve természetesen, hogy állandósága beigazolván lesz és fölhasználása megfelelően szerveztetik. Értékesítésénél természetesen elsősorban az erdélyi részeknek kell figyelembe vétetni, amire meg is van minden biztosíték, ami természetesen nem jelentheti azt, hogy a fölös mennyiség másutt ne értékesíttessék. Mindenek előtt erdélyrészi

városaink jönnek itt figyelembe és azoknak különösen már meglevő ipara; ezeknek a városoknak világítására, fűtésére és ipari fejlődésére nézve fog ez a földgáz mindinkább növekedő jelentőségre emelkedni.

Az említett törvények utolsójával, a foszfortilalommal egy régi, szociális adósságot róttunk le, melylyel ugyyszólván tartozunk a művelt világnak.

Nem időzöm tovább ezeknél a kérdéseknél t. Uraim, hanem végzek beszámolómmal, mely — sajnos — ez alkalommal igen rövid lehet, annyira rövid, hogy az országgyűlés eddigi munkásságából még csak azt említhetem fel, hogy a felsoroltakon kívül még tízennégy vicinális törvényt is alkotott, melyek közül tíz örökségképpen maradt reá az előző országgyűlésről, végül tárgyalásra előkészítették még és csak az ez évi költségvetés letárgyalását várja, hogy elintézhető is legyenek, néhány kisebb törvényjavaslat, nevezetesen az iparban alkalmazott nők éjjeli munkájának tilalma; a leánykereskedés elnyomása és a fajtalan közlemények ügyében kötött nemzetközi egyezmények, valamint két kisebb illetékügyi és két kisebb pénz és érmeügyi törvényjavaslat.

Ez volt t. Uraim a törvényhozás eddigi működése.

Arról, hogy mennyire vettem ki ebből a munkából a magam részét, talán felesleges beszélnem, ez alól felment az a figyelem, mellyel Önök t. Uraim politikai bizalmuk letéteményezésének szerény törvényhozási tevékenységét természetesen kísérlik, hisz ez alapon alkothatják meg csak ítéletüket arról, hogy bizalmukra érdemes-e.

Ezen beszámolómmal kapesán t. Uraim legyen szabad két kérdéssel nyilatkoznom, melyek most a politikai közvéleményt uralják: a véderőreformról és a választójogról.

A véderő kérdése abban a vonatkozásában, mely eddig annyi küzdelem tárgya volt, két főbb részből áll: a hadsereg és a haditengerészet kifejlesztésére szükséges körülbelül 500 millió koronára tehető anyagi áldozatból és az ujoncfelemlésből.

A legközelebbi időre szükséges anyagi áldozatokon tustünk már: a delegáció meg is szavazta a szükségletet, az országgyűlés pedig az ebből kvótászerűleg Magyarországot terhelő összeget. Megszavazták, mert szükségesnek találták. Sőt ezzel az anyagi áldozatok mértéke még távolról sem tett be, mert meggyőződésem szerint néhány év múlva újabb nagy áldozatok szükségére fog még felmerülni. Egyrésztől itt van a két éves szolgálat, mely igen nagy összegeket fog igényelni, másrészt a haditengerészet okvetlenül újabb nagy felszerelési igényeket fog támasztani, hogy tengerészetünket kellően kialakítsa, végül honvédségünk rég óhajtott kifejlesztése is újabb igen tekintélyes áldozatokat fog követelni, úgy, hogy kétségtelen, miszerint még igen nagy áldozatokat kell véderőnkért hoznunk. Ezzel a körülménnyel legyünk tisztában t. Uraim. Ez ugyan csak a jövőre vonatkozik, mellyel ma foglalkozni korai lenne, de jelezni szükségesnek tartottam.

A pénzügyi mostani szükségletén túl volnánk tehát, következik a véradó felemlése. Különösen ez volt szinte egy évtized óta a politikai ütközőpont. Ez zavarta meg az egyetértést a korona és a nemzet között.

Ennek a kérdésnek végleges elintézését fontos érdeknek tartom. Nem szenvedhet kétséget, hogy politikailag is, a hadsereg érdekében is jobb lett volna, ha oly módon oldatik meg, mely a nemzet összes rétegeiben teljes megnyugvást kelt, mert a monarchia hatalmi érdekei szempontjából feltétlenül szükségesnek tartom, hogy a nemzet és hadse-

reg teljes harmóniában legyenek egymással és a hadsereg legerősebb támaszát a nemzetben birja. A nemzet ereje a véderő érdeke és a véderő ereje a nemzet nagy biztosítéka: a kettőnek tehát teljes összhangban kellene lennie.

Messze vezetne, ha ma ezzel foglalkozni akarnék. Nem is teszem, hanem foglalkozom csupán azzal, ami elénk kerül, nevezetesen megadjuk-e a hadseregnek és vele együtt a honvédségnek a pénzügyi felül a nagyobb véradót is?

Amint ez a kérdés fel van téve, szerintem most csak a szükségesség szempontjából bírálható el, még pedig úgy katonai, mint állami szempontból. Abból a szempontból vizsgálva a kérdést, nem habozom kijelenteni t. Uraim, felelős állásban, súlyos időkben szerzett tapasztalataim alapján állíthatom ezt, oly időkben, midőn a háború veszélye előtt állott a monarchia és magam a készülődések forgatagában állottam, hogy véderőnk fejlesztését elkerülhetetlennek tartottam.

Midőn ezt megállapítom, annak megoldását illetőleg ugyanazon állásponton állok, mint a milyenlen állottam akkor, midőn a mostani mandátumot Önök kezéből t. Uraim átvehetni szerencsés voltam, azt mondva akkor:

„E téren meg kell találnunk a kiegyenlítő utat az uralkodóval egyetértésben, mert a dinasztia és az ország érdekei azonosak benne; meg kell találnunk a kiegyenlítést a nemzeti irányú fejlődés biztosításával, meg kell találnunk annnyival inkább, hogy egyrészt teljesen harcképesse tegyük hadseregünket, a mi nem lehet közömbös az országra, másrészt helyreállítjuk az annyira kívánatos egyetértést a korona és a nemzet között.”

Ez az álláspontom most is.

A kérdés megoldását tartalmazó törvényjavaslatok nem lévén még az országgyűlés előtt, érdemben természetesen nem nyilatkozhatom azokról.

Azt azonban megállapíthatom, hogy a hadsereg ujonclétszámának felemlése elkerülhetetlen és azért magának a hadseregnek és az állami védelem érdekében is kívánatos ennek az ügynek lehetőleg mielőbbi elintézése.

De kívánatos általános politikai és gazdasági szempontból is.

Nem most először adok annak kifejezést, hanem kifejezést adtam ennek akkor is, midőn mi voltunk kormányon, mert mindaddig, amíg ez az ü y elintézve nincs, nem áll teljesen helyre az összhang korona és nemzet között; mindaddig nem lehetséges nagyobb arányú gazdasági politika; mindaddig komoly alkotó munka sem kezdődhetik az országban.

Már pedig sokkal nagyobb gazdasági feladatok várnak a legközelebbi években megoldásra, semhogy helyes volna azokat ily nehéz függő kérdésekkel tovább késleltetni. Már csak ezek érdekében is el kell intézni az évek óta vajdó katonai kérdéseket és én meg vagyok róla győződve t. uraim, hogy ezekben elfoglalt álláspontomat helyeselni méltóztatnak.

Az országgyűlés egyik pártja, vagy legalább is annak tekintélyes része kapcsolatba akarja hozni a véderő reformmal a választójogi kérdést. Ez a kapcsolat úgy van felállítva, hogy előbb kell megalkotni az új választójogi törvényt, azután lehet csak a véderő reformmal foglalkozni és akkor is csak az általános, egyenlő, községenkénti, titkos szavazójogot szabad megalkotni, melynek érde-

A „Brassói Butorkészítő Iparosok Árucsarnok Szövetkezete” mint az O. K. H. tagja

a nagyérdemű vásárló
közönség szíves figye-
mébe ajánlja dúsan
felszerelt — — —

butorraktárát

háló, ebédlő, uri-szobák és salon-berende-
zésekből. Elvállal: teljes lak- és konyhaberende-
zéseket; kész: commers és kárpitos árukat,
valamint középületi (iskola, tör-
vényház stb.) berendezéseket.

Az áruk a legegyszerűbb kivittől a legdiszesebbig jutányos áron, kedvező feltételek mellett kaphatók.

Kolostor-u. 36. Megtekintés vételkötelezettség nélkül, költségvetés díjmentesen. Kolostor-u. 36.

kében a függetlenségi és 48-as párt és a magyarországi nemzetközi szociáldemokrata párt együttes harcot határoztak el. Ennek a tárgyi kapcsolatnak kérdésével nem kívánok itt foglalkozni, hisz az az álláspontom, hogy én minél előbb megoldandónak tartom a védőerő kérdését, egyértelmű azzal, hogy ezt a kapcsolatot nem helyeslem. De foglalkozom kegyes engedelmeikkel — egészen röviden — magával a választójog kérdésével.

Itt is t. Uraim, leszögezem mindenkélt az, amit erről a kérdéstről az Önök egyhangú helyesléseivel az utolsó választás alkalmával kijelentettem: „Általánossá kívánom azt (t. i. a választójogot) tenni addig a határig, ameddig a magyar állam nemzeti jellegének és az intelligencia vezető szerepének biztosítása megengedi. Addig ki kell terjeszteni, azontul nem szabad. Ezen a kereken belül ki kell azt terjeszteni elsősorban a dolgozó társadalom ama nagy körére, melyet a kisiparosság, a magántisztviselők, az ipari és kereskedelmi alkalmazottak és a munkások alkotnak.”

Ezen az állásponton áll most is t. Uraim. Egész állami életünk legfontosabb kérdése, ezért az nagy körültekintést igényel. Azt tartom, ha arról lenne szó, hogy megállapítsák a választók bizonyos száma, amely számot az új törvény biztosítsa, könnyű volna a ma megeltérő táborokban lévő nagyobb részét egyeztetni, vagy legalább könnyebb lenne, mint oly követelések mellett, mint az „általános és egyenlő”. Mert vagy általános a választójog és akkor nem egyenlő, vagy egyenlő és akkor nem általános. Abban a választójog legradikálisabb hívei is megegyeznek a nemzetiségek és a szociáldemokraták kivételével, kik természetesen semmi korlátozást nem akarnak elfogadni hogy a választójog az irni olvasni tudáshoz köthessék. Tehát már nem általános. És hogy mennyire nem az, legyen szabad csak az erdélyi viszonyokat néhány számadattal megvilágítani. Az 1908. évben volt:

Alsófehérmegyében 24 éven felüli férfi 49.335, ebből irni olvasni tudó 14.767.

Beszterczenaszód megyében 24 éven felüli férfi 30.140, ebből irni olvasni tudó 14.320.

Brassó megyében 24 éven felüli férfi 20.865, ebből irni olvasni tudó 16.650.

Csikmegyében 24 éven felüli férfi 32.529 ebből irni olvasni tudó 16.411.

Háromszékmegyében 24 éven felüli férfi 34.492, ebből irni olvasni tudó 21.146.

Hunyadmegyében 24 éven felüli férfi 78.130, ebből irni olvasni tudó 20.839.

Kisküküllőmegyében 24 éven felüli férfi 25.535, ebből irni olvasni tudó 10.840.

Kolozsmegyében és Kolozsvár városában 61.089, ebből irni olvasni tudó 22.123.

Marostordamegyében és Marosvásárhely városában 24 éven felüli férfi 46.109, ebből irni olvasni tudó 23.361.

Nagyküküllőmegyében 24 éven felüli férfi 35.032, ebből irni olvasni tudó 22.761.

Szebenmegyében 24 éven felüli férfi 37.637, ebből irni olvasni tudó 23.914.

Szolnokdobokamegyében 24 éven felüli férfi 57.604, ebből irni olvasni tudó 13.032.

Tordaaranyosmegyében 24 éven felüli férfi 38.949, ebből irni olvasni tudó 12.035.

Udvarhelymegyében 24 éven felüli férfi 29.441, ebből irni olvasni tudó 20.141.

Ime t. Uraim, 599.702 férfi közül mindössze 264.608, tehát a felénél több nem tud irni olvasni. Egész Magyarország 24 éven felüli 3.889.425 férfiak közül pedig 1.270.924, tehát ennyi az analfabéta, vagyis ennyi 24 éven felüli férfi kimarad a választói jogból. Hol van tehát itt az „általános választói jog”?

Hogy a nemzetiségek és különösen a románok nyomatékosan kívánják az igazán általános választójogot, tehát minden korlátozás nélkül, az természetes. Méltóztassanak csak figyelembe venni, hogy Magyarország 24 éven felüli férfiai között van 682.831 román, ezek között mindössze 190.703 tud irni, olvasni, míg 492.128 nem tud. Csak

természetes tehát, hogy a majdnem háromszorta nagyobb számú analfabétát nem akarják kizárni az alkotmány sáncaiból.

Miért nem kívánja ugyanezt a hazai németiség? Mert analfabéták elenyésző kevesen vannak közöttük. 449.927 férfi közül mindössze 61.348.

Amikor az irni-olvasni tudás követelménye felállítatik, nem vezet senkit nemzetiségi animozitás, hisz 2.011.725 magyar férfi közül nem kapna választójogot ez okból 409.207. Az egyedüli szempont itt az intelligencia elemi követelményeinek érvényesítése.

És hogyan állunk t. uraim azzal a bizonyos „egyenlőség”-gel?

Erre nézve még a legradikálisabb magyar párt is a választókerületek megfelelő beosztásában keresi a korrektívumot. Tehát már nincs meg az egyenlőség. De hogy tényleg nincs is egyenlőség, ebben az értelemben sehol, arra nézve legyen szabad a külföld néhány idevágó példáját felemlítenem. Adataim az 1906., illetve 1907. évről vonatkoznak, csak Olaszországot illetőleg 1904-re.

Ausztriának van kerülete 59.275 és egy másik 2.167 választóval. Ha pedig a 12 legnagyobb és legkisebb kerületét vesszük, akkor azokra 338.954, ezekre 33.372 választó esik, úgy, hogy egy képviselőre azokban 28.246 választó esik. Ezekben pedig csak 2.281.

Belgiumban a legnagyobb kerületnek 52.607, a legkisebbnek 598 választója van; a 12 legnagyobb kerületnek 336.835, a 12 legkisebbnek 21.765 választója, a legnagyobbban 28.070 választó esik egy képviselőre, a legkisebbekben 1.814.

Hollandiában 16.344 képezi a legtöbb, 3527 a legkisebb választószámot egy kerületben; a tizenkét legnagyobb kerületben 139.088, a tizenkét legkisebb kerületben mindössze 62.771 választóval, úgy, hogy egy képviselőre esik ott 62.771, itt 5.231 választó.

A Németbirodalom mutatja a legnagyobb választókerületet 248.160 választóval, mellyel szemben áll 9891 választóval bíró kerület is; és ha itt is a tizenkét legnagyobb és a legkisebb kerületet hasonlítjuk egymással össze, akkor 1.603.768 választóval 163.245 áll szemben, azokban egy képviselőre 132.814, ezekben csak 13.604 választó.

Végül itt van még Olaszország példája, ahol a legnagyobb kerület 12.896, a legkisebb 1.735 választóval bír, a tizenkét legnagyobb kerületben 136.704, a tizenkét legkisebb kerületben pedig mindössze 25.213 választóval, vagyis amott 11.392, emitt 2.101 választóra esik egy képviselő.

Ime t. Uraim, így fest az a bizonyos „egyenlőség”! Így festene természetesen nálunk is, mert hisz olyan magyar politikai párt, mely a nemzeti szempontokat figyelmen kívül akarná hagyni nincs és nem lehet.

Meggyőződésem az, hogy a választójogot liberális és demokratikus alapon kell megoldani és nem szenved kétséget, hogy tényleg így is fog megoldatni.

A lelkes éljenzéssel fogadott beszéd elhangzása után dr. Hantz Mihály köszönetet mondott Szerényinek a nagyérdemű beszámolójáért.

Azután dr. Szele Béla alelnök felolvasta a 100-as végrehajtóbizottság alábbi határozati javaslatát, amelyet a közgyűlés egyhangulag elfogadott:

„A Brassói Egységes Magyar Párt választó-nagygyűlése helyeslőleg veszi tudomásul Brassó város II. kerülete orsz. képviselőjének, Szerényi József ur ökegyelmességének mai napon tartott beszámoló beszédét és neki a brassói magyar választópolgárság nevében bizalmát fejezi ki, biztosítva őt választóközönségének változatlan ragaszkodá-

sáról és támogatásáról. Egyben szükségesnek tartja a választói nagygyűlés álláspontját az egész nemzetet létejeikben érdeklő választói jog kérdésében kifejezésre juttatni, kimondva, hogy: a választójog kérdésének megoldását feltétlenül liberális és demokratikus alapot kívánja oly módon, hogy az alkotmány sáncaiba a nemzet széles rétegei addig a határig vonassanak be, ameddig azt a magyar állam nemzeti jellegének és az értelmiség vezető szerepének maradandó biztosítása megengedi. Különösen fontosnak tartja a nagygyűlés ezen szempontoknak érvényesülését az erdélyi részek és ebben a brassói magyarság különleges viszonyainál fogva, melyeknek figyelembe vételét e fontos kérdés megoldásánál feltétlenül elvárja.

Elfogadta a végrehajtóbizottság 1911. évi május hó 14 én tartott ülése.

Szele dr., alelnök.

A közgyűlés este hat órakor ért véget.

Brassó, 1911

május 17. —

(::) *Barcsay Andor mandátuma.* Budapestről jelenti tudósítónk: Barcsay Andor dévai mandátumát petícióval támadta meg ellenjelöltje s a Kuria meg is bírta a vizsgálat bevezetésével a kolozsvári táblát. A petíciót most visszavonták, a Kuria kimondotta az eljárás megszüntetését, egyben azonban 21 ezer 800 korona költségben marasztalta el a petíció benyújtóit.

(::) *A munkapárt és Kossuth emléke.* Budapestről jelenti tudósítónk: Ma este 8 órakor Daniel Gábor elnöke alatt értekezletet tartott a munkapárt. Elnök bejelentette, hogy Zemplén vármegye meghívta a pártot a sátorajjúhelyi Kossuth-szobor leleplezési ünnepére. Felhívta a párttagokat, hogy úgy ezen, mint a monoki Kossuth emléktábla leleplezésén lehetőleg számosan jelenjenek meg.

A

Székely Társaság szózata

A székely nép vezetőihez

és a

magyar anyákhoz.

— A Brassói Lapok
tudósítójától —

Brassó, 1911

május 17. —

A székely leányoknak nagymérvű elvándorlása arra indította a marosvásárhelyi székely társaságot, hogy a messzebbre eltávozókat fenyegető sok veszélyre rámutatva, az anyákat fel szólítsa gyermekeik nagyobb védelmére.

A felszólítást tartalmazó kis füzetecske, amelyet lapunknak megküldöttek, a következő címet viseli: „A marosvásárhelyi Székely Társaság szózata a székely néphez a leánykivándorlás ellen.”

Kezdeté fél 9 órakor. — Jegyek este 7 óráig a Brassói Lapok könyvkereskedésében előre válth. — Pénztárnyitást fél 8 órakor.

Pintér-Parlaghy Művésztetély.

A szózat élén a következőket olvassuk:

Székely néplünk vezetői!
Székely testvérek!

Szíveskedjenek ez iratot a népnek: nőknek és férfiaknak felolvasni, az abban foglaltakat terjeszteni és a közvéleménybe áttütni.

A szava tett kérdés nagy mértékben terheli a székely társadalmat, ideje immár hangot adni a megoldás szükségének, mert a székely bajoknak ez is egyik lényeges forrása. Mindaddig, amíg e részben gyökeres javulást nem vivünk ki, a székely kérdést elnémitani nem tudjuk.

A székely gazdaköröknek, nőgyesületeknek, a néppel sűrűn érintkező lelkészeknek és tanítóknak egyik legmagasztosabb hivatása az erkölcsi bajok orvoslása. Megváltó munkát végez mindenki, ki az ügy komolyságát felfogva, hazafias érzésének és művelti lelkének sugalmazását követve erősen belenyúl ebbe a dologba.

Székely testvéri szeretettel kérünk mindenkit, aki megért minket, hogy legyen szószólója az ügynek, ne tiszsz, hanem mindenkor és mindenütt, a mikor anéplélek felvilágosítására és irányítására hatni tud.

Nagy örömünkre szolgálna, ha szavunk visszhangra találna, és annak nyomán a székely falukban egymással versenyző cselekvés indulna meg és hogyha a városi nőgyesületek is felismernék ezen kérdésre is kiterjedő feladatukat és támogatásra jönnének.

További tanáccsal is, esetleg tervezetekkel is szívesen szolgálunk mindenkinek, aki hozzánk fordul.

Marosvásárhely, 1911. május havában.

A Székely társaság.

Deák Lajos,
kir. tan., elnök.

Szentgyörgyi Dénes,
titkár.

Magát a füzetet, a nép előtt leendő felolvasás céljából tanítóknak, papoknak, jegyzőknek, készséggel megküldi Szentgyörgyi Dénes titkár Marosvásárhelyen.

Brassóváros

1912. évi választóinak névjegyzéke.

— Felszólamlások és kérések. —

— A Brassói Lapok
tudósítójától. —

Brassó, 1911.
május 17. —

Az 1912. évi ideiglenes választói névjegyzék elleni felszólamlások határideje, a mint ezt jeleztük, május hó 15 én járt le.

Felszólamlást, vagy kérést adtak be ez ideig a központi választmányhoz a következők:

Dr. Nătescu Voicu ügyvéd, aki a II. kerületbe való felvételét kéri.

Dr. Kummer Oszkár városi fogalmazó gyakornok, aki a névjegyzékbe való felvételét kéri.

Péter István mozgó-posta altiszt és háztulajdonos, aki a névjegyzékbe való felvételét kéri.

Teutsch Károly Herbert nagyszobai lakos, háztulajdonos, aki az I. kerületbe való felvételét kéri.

Gaal Zsigmond posta és távirda se-

gédellenőr, aki a névjegyzékbe való felvételét kéri.

Kováts József faipari szakiskolai művezető, aki a névjegyzékbe való felvételét kéri.

Király Lajos kereskedő, aki az I. ker. bolonyai alkerületébe kéri felvételét, a mennyiben nem lenne felvéve.

Dr. Zakariás János és Veress Vilmos, akik László Dénes magánzónak a felvételét az I. kerület belvárosi alkerületébe; és 40 egyénnek törlését kéri a névjegyzékből.

Dr. Dan Emil ügyvéd által képviselt Brenciu János, Bobancu Szilárd, Gamulea Aurél bankhivatalnokok és dr. Ola Viktor ügyvédjelölt, akik a névjegyzékbe való felvételüket kéri.

Dr. Schnell Károly Ernő és dr. Flechtenmacher Károly, akik 167 vasutas választónak a névjegyzékből való törlését kéri.

Dr. Schnell Károly Ernő és dr. Flechtenmacher Károly, akik 20 személynek a névjegyzékből való törlését kéri.

Dr. Schnell K. Ernő és dr. Flechtenmacher Károly, akik 14 posta és távirda alkalmazottnak (altisztek) a névjegyzékből való törlését kéri.

Dr. Schnell Károly Ernő és dr. Flechtenmacher Károly, akik 12 személynek a névjegyzékből való törlését kéri.

Dr. Schnell Károly Ernő és dr. Flechtenmacher Károly, akik 8 személynek a névjegyzékből való törlését kéri.

Dr. Schnell Károly Ernő és dr. Flechtenmacher Károly, akik 31 személynek a névjegyzékbe való felvételét kéri.

Dr. Schnell Károly Ernő és dr. Flechtenmacher Károly, akik 32 személynek a névjegyzékbe való felvételét kéri.

Dr. Schnell Károly Ernő és dr. Flechtenmacher Károly, akik 6 személynek az I. kerületből és 3 személynek a II. kerületből való törlését kéri.

Dr. Schnell Károly Ernő és dr. Flechtenmacher Károly, akik 4 okleveles gyógyszerésznek a névjegyzékbe való felvételét kéri.

Stamler Henrik izr. főkantor, aki nevének helyesbítését kéri.

Dr. Kupcsay Bernát és társai, akik 32 személynek a névjegyzékbe való felvételét kéri.

Dr. Fábián Tibor és társainak kérése, akik 6 postatiszt és altiszt felvételét kéri.

Ezen felszólamlások és az azokra tett észrevételek felett a központi választmány július 20-ig köteles határozni, mely határozatok ismét 10 napra (július 20—30) közszemlére kitétetnek.

**Kapu-utcában
egy üzlet
eladó,** esetleg a helyiség le-
lépési díj ellenében
átadó.

Cim a kiadóhivatalban.

Az illéni és reusori zendülők a brassói törvényszék előtt.

A véres fogarasi választás
epilogusa.

(Büntügyi főtárgyalás.)

A „Brassói Lapok”
tudósítójától.

Brassó, 1911.
május 17. —

A mai napon tárgyalta törvényszékünk a legutóbbi fogarasi véres választási harc eseményeit. Jámor és alázatos román parasztok, — kikről alig tétellezhető fel a terhükre rótt bűncselekmény — állottak a bírák előtt.

Lelketlen, kiméletlen izgatók áldozatai, kik által fanatizálva, hangzatos jelszavaktól ugratva feledkeztek meg magukról.

A Fogarassal szomszédos Illén és Reusor községek 10 lakója a vádlott, kik a legutóbbi választáson Werner Gyula képviselő-jelölt beszámoló körutját erőszakkal akadályozták meg. Werner Gyula kísérve a fogarasi magyarság és intelligens választóktól, Reusoron, Illénen, Marginenen keresztül Zernestig akart kocsin bandériumtól kísérve haladni, hogy nagyobb községekben megállva, programbeszédet tartson. — Mindjárt a legelső községben, Reusoron ellenséges magatartású lakosság várta a menetet. Werner Gyula látva a hangulatot, kérte környezetét, hogy kerülve az összeütközést, inkább más úton haladjanak tovább a lázongó községet elkerülve.

Werner kiméletes, tapintatos eljárásával nem várt hatást ért el. A felizgatott lakosság látva a menet kitérését, vérszemet kapott és kövekkel, tojásokkal dobálta a menetet, sőt lovas futárokat menesztett előre fellázítani a többi községeket is.

Illén községben már a lakosság magaviselete sokkal fenyegetőbb volt, úgy, hogy komolyabb következményektől lehetett tartani és itt újból Werner kérésére haladt a menet az inzultálás dacára, átvágva a mezsei úton, tovább.

A lázongó tömeg Marginen községben lépte át a határt, amikor a kísérő csendőrség szorongatott helyzetében kénytelen volt fegyverét használni. — Hat halottja volt ennek a sajnálatos esetnek és ezek között volt Lie Valér főkolompos is, ki mindenütt előlhaladva lóháton, tüzelte fel a községeket.

A margineni zendülők mult héten ítéltettek el 7 hónaptól 2 évig terjedő fogházra, a mai napon a reusori és illéni álltak a bíróság előtt.

A törvényszék épülete megtelt tanukkal és érdeklődőkkel és a főtárgyalási tanács Császár Béla törvényszéki bíró elnöklete alatt nagy munkát végzett. — A zendülők főkolomposai magánosok elleni erőszak és felbujtással vádolva álltak a törvényszék szakbírása előtt, amely este 6 órakor meghozott ítéletében az izgatással és felbujtással vádolt Dimboiu Sámuel, Barb János, Boer György, Bardus Hilár, Metea Sámuel és György illéni és reusori lakos vádlottakat bizonyítékok hiányában felmentette.

Az ügyész az ítélet ellen felebbezést jelentett be.

A predeáli vonatkisiklás

Mit derített ki a hatóság?

Saját
tudósítónktól.

Brassó, 1911.
május 17. —

Predeálról jelentik: A múlt napokban történt vonatkisiklás ügyében — amelyről a Brassói Lapok részletes tudósítást közölt — megtartott vizsgálat eredménye a következő:

A kisiklást a forgalmi hivatalnokok kötelességmulasztása idézte elő.

A váltókezelő a váltót hamisan állította be és a döntő pillanatban nem volt a helyén.

A váltókezelőt ellenőrző közeg nem vizsgálta meg, vajjon az illető eleget tett-e a kötelességének?

A vonatvezető pedig annyiban követet el mulasztást, hogy a rossz irányu sínparra engedte a vonatot, holott neki tudnia kellett a helyes irányt.

A vonatkisiklás áldozatául esett Spirescu hivatalnok négy gyermeket hagyott árván, akik közül a legidősebb 6 éves és a legfiatalabb alig másfél hónapos.

A szerencsétlenül járt hivatalnok özvegye ágyban fekvő beteg és férje temetésén sem lehetett jelen.

A másik sebesült, Zaman levélkérbesítő állapota egyre javul és nemsokára elhagyja a kórházat.

A mélyen tisztelt közönségnek becses figyelmébe ajánlom, állandó kiállításomnak megtekintését.

Teljes tisztelettel
ADLER fényirda.

Brassóban faképnél hagyott amerikai menyasszony.

Körözött szélhámos.

— Saját tudósítónktól. —

Brassó, 1911.
május 17. —

Amerika Ohio nevű városában, ahol sok kivándorolt erdélyrészi román lakik, megjelent mintegy két hónappal ezelőtt egy fiatalember s az ott lakó románok egyikének, Pocreanu Jonnak úgy mutatta be magát, mint gazdag bukaresti szülők gyermeke, névleg Stoenescu Mihail és elmondta, hogy kétéltűt tett Amerikában, mely alkalommal meglátta Pocreanu leányát, aki annyira megtetszett neki, hogy ezennel megkéri nejéül. Nagy örömet szerezne Bukarestben lakó szüleinek — ugymond — ha az esküvő előtt, bemutatná nekik a leányt.

A hiszekeny apa csakhamar beleegyezett, hogy leánya Bukarestbe ellátogasson és utiköltségül 3000 frankot adott neki.

A fiatalok április hó közepén behajóztak Hamburgba, ahol Stoenescunak sikerült a leányt rávenni arra, hogy a pénzt adja át neki megőrzés végett. — A podgyászukat egyenesen Bukarestbe adták fel, utjokat pedig folytatták Brassóig, ahol néhány napig maradtak.

A vőlegényjelölt Stoenescu azonban Brassóban eltűnt leendő menyasszonya mellől, hátra hagyva azt egyetlen egy fillér nélkül a szállodában.

A kétségbeesett leány elment a rendőrségre és elpanaszolta sorsát.

Könyörületos szívű emberek pénzt adtak a leánynak, hogy Bukarestbe meheszen.

Amint megérkezett Bukarestbe, azonnal jelentést tett az ügyészségen és átadta a csaló fiatalember fényképét is.

Stoenescu elien rögtön köröző-levelet bocsátottak ki.

Tanügy.

Brassó, 1911.
május 17. —

(—) Ötszáz elvesztett iskola. A magyarországi román sajtó most élénken foglalkozik azzal a kérdéssel, hogy a legutóbbi népoktatásügyi törvények a gyakorlatban mily hatással voltak a román nemzetiségi iskolákra. E kérdés foglalkoztatta a hónap elején megtartott egyházmegyei zsinatokat is, de az ott lefolyt tárgyalásokról semmiféle közlés sem történt. Egyik aradi román lap azonban kiszámította, hogy a románok ötszáz iskolát veszítettek el, mert sem a tanítók fizetésének minimumát, sem pedig a törvényben előírt iskola berendezést nem voltak képesek teljesíteni, mert ehhez több mint 600,000 korona lett volna szükséges. Egy másik román lap, mely az egyházfőket védeni akarja, ezzel szemben beisméri ugyan, hogy ez az ötszáz iskola elvesztett, de hangsúlyozza, hogy ezek nem mind felekezeti iskolák, hanem legtöbb esetben a románnyelvű községi iskola, melyek részint az állam kezelésébe mentek át, részben teljesen megszűntek.

Igények

miket színes ingeknél 'támaszthatunk: jó szabás, jól mosható és tartós. A mi ingeink olyanok.

Minden ingért jótállunk.

WLAAT és WLAAT
férfi-férfi-nemű kereskedő. Buzasor 3 sz.

Naponta

frissen

pörkölt kávé

leggondosabb kávékeverékek

Hesshaimer J. L. és A.

fűszerkereskedésében

a „fehér oroszlánhoz”.

Kávé nagypörköltde

269 motorüzemmel.

Egy emeletes sarok ház

adómentes, jó forgalmu üzlet helyiség
gel betegség miatt eladó.

Hosszu-utca 124 sz.

— 462 —

Fantasztikus baleset a brassói szemkórházban.

— Tévedések vigjátéka, —

— A Brassói Lapok
tudósítójától. —

Brassó, 1911.
május 18. —

Fantasztikus baleset történt tegnap a déli órákban a brassói szemkórházban, a melynek, szerencsére, nem lett tragikus vége, de az eset, rendkívüli körülményeinél fogva mégis megérdemli, hogy beszámoljunk róla.

Déli 12 és 1 óra között a szemkórház fürdőszobájában az egyik ápoló egy vak beteget fürösztött, aki a szemkórházban volt ápolás alatt. Az ápolónak időközben valamilyen dolga akadt, és néhány percre elhagyta a fürdőszobát, mely időre a vak ember felügyelet nélkül maradt.

Időközben azonban, míg tudniillik az ápoló távol volt a fürdőszobából, a vak ember megunt a várakozást és az ajtó kérésére indult, hogy eltávozzék a fürdőszobából. Az ajtó helyett azonban a világtalan ember az ablakot találta meg, és azon hiszemben, hogy az az ajtó, kinyitotta és kilepett rajta — a levegőbe. Szerencsére az ablak alatt, alig két méternyi mélységben húzódik el a szomszédos Katalin-utca 2. számú ház udvarán lévő fűszekamrának teteje és így a világtalan ember erre a tetőre zuhant.

Kiseb horzsolásokon és nagy ijedelmén kívül más baja nem is esett. A kórházban ápolják.

Színház, Irodalom, Művészet.

*

Brassó, 1911.
május 17. —

— Művészt a Vigadóban.

Az a kis művészcsoporth, amely ma a Vigadóban estélyt tartott, valóban csoda dolgot művelt. Régóta láttuk a brassói közönséget úgy lelkesedni és régóta hallottunk olyan tapsviharokat, amilyenek a mai művészt egyes számai után a Redout kiérdemesült hangversenytermének falai között felzúgtak. És ismerjük el mindjárt, hogy az a valósággal óváció számba menő fogadtatás, amelyben a közönség Parlaghy Kornéliát az országos híru szubrettet, Pinter Imrét, a pompás hangu baritonistát és kitűnő előadót, és Fehér Arthurt, ezt az izigvérgig művészt emberet részesítette, valóban indokolt is volt. A műsor mindvégig kiváltotta az elismerés spontán tapsait a nem egykönnyen hevülő brassói közönségből. Ötletes conferanceok, magánszámok, apró jelenetek, komoly énekszámok és kuplék váltották fel egymást és a közönség ma este megnyilvánuló, Brassóban szokatlanul frappáns tetzésnyilvánítása bizonyossá teszi, hogy a kis művészcsoporth csütörtök esti második, s egyben utolsó előadását is, amelynek teljesen más a műsora és csak oly decens, mint a mai, legalább akkora számú és oly előkelő közönség hallgatja végig, amekkora és amilyen ma a Hulló falevél refrainjét pompás hangulatban — amire talán

még sosem volt példa Brassóban — együtt énekelte a bájos primadonával, Parlaghy Kornéliával.

HIREK.

Brassó, 1911.
május 17. —

Vadrózsák.

*

Pontos számadattal kezdhetnők ezeket a sorokat. Minap fejezték be a bécsi gyermeknapon összegyűlt fillérek összeszámolását: 137.111 korona 24 fillér gyűlt össze két nap alatt, csöndben, egyszerűen, a császár város ritmusában nem jelentett változást a legszebb tavaszi ünnep: a „Blumenfest”. Szakadó esőben, a lehető legkedvezőtlenebb körülmények között gyűjtögették a szép bécsi asszonyok, leányok az apró, de talán annál kedvesebb jótékony adományokat.

Egyet mindenesetre el kell ismernünk: hogy ötletesebben, poétikusabban csinálják, mint mi. A világért sem akarjuk a mi gyermeknapunkon fáradozó hölgyek áldozatkész buzgóságát lekicsinyíteni, de a „Blumenfest”-tel összehasonlítva bizony észrevesszük, hogy a mienk nem olyan meleg, nem olyan intimus, nem is olyan reális, mint a bécsiek gyermeknapja. Már maga a neve is oly szívhezszóló és ha ezen a napon végigmegyünk a városban, nem azok a gócpontok tűnnek föl, ahol a gyűjtés folyik, hanem egy érdekes kis dísz az emberek ruháján. A vadrózsák. Milyen finom szimbóluma az elhagyott gyermekeknek!

És ez az igénytelen, sápadt kis virág ott volt mindenütt, feltűzték a villamos kaulozok, pincérek, ott volt a miniszter és a posztón álló rendőr gomblyukában, a kereskedők egész halommal díszítették föl a kirakataikat, amerre csak nézett az ember: mindenfelé ez a gyöngéd, halvány rózsaszín virág — aminek darabja tíz fillér. Ennyi volt a szabott ár, de persze a legtöbben sokkal többet adtak. Egy előkelő gyáros ezer koronával adózott a jótékonyágnak s egyszerre százfelé hullottak a kis és nagy pénzek, amik drágák, melegebbek a többinél, mert belőlük csenevész kis gyermekek nőnek nagyra, mint a virág a langyos májusi esőtől.

És nem lehetne-e a bécsi Blumenfestből Brassóban is precedenst alkotni?

Szterényi Brassóban.

(Saj. tud.) Szterényi József ma délután dr. Szele Béla, az Egységes Magyar Párt alelnökénél volt ebéden, délután megtartotta beszámoló beszédét, amelyről lapunk más helyén számolunk be, este pedig a dalárda tagjainak vacsorát adott a Transzylvánia étteremben.

A brassói magyar dalárda ugyanis tudvalevőleg diszelnökeül választotta Szterényit s mostani itt időzése alkalmából diszes diszoklevelet nyújtott át neki. Szterényi nem akart adós maradni a dalárdának és tegnap délután és ma délelőtt egy kocsi járta be a várost tele virággal, s a dalárda női tagjainak egy-egy pompás virág csokrot s névjegyét küldötte a dalárda népszerű diszelnöke.

De a férfi tagokat is kellemes meglepetésben részesítette Szterényi, amennyiben részükre a Transzylvánia éttermében ma este vacsorát adott. Igaz, magyaros ízűet. A menü bográcsgulyás volt puliszkával és

sonkásésszal. A dalárda titkára, Veress György az utolsó fogás után hazafias szellemi áthatott beszédet intézett Szterényihez, amelyben felsorolta érdemeit és megköszönte azt a zongorát, amelyet Szterényi a dalárdának ajándékozott. Nyomban utána Szterényi tartott felköszöntőt, melyben Hantz Mihályt a dalárda népszerű elnökét éllette, ugyanezt Hantzot köszöntötte fel Szele Béla dr. is, míg Tutsek Géza dr. a dalárda élte szellemét, Honigberger Emil karnagyot éllette. Azután a dalárdisták valóságos kábarét rendeztek, amelyet a legpompásabb hangulaban a hajnali órákig tartó, jókedvű mulatság követett.

— **A Brassói Magyar Dalárda** folyó hó 18-án (csütörtökön) este 8 órakor, a rendes helyen próbát tart. A tagok pontos megjelenését kéri az elnökség.

— **Esküvő.** Herter János vármegyei aljegyző f. hó 20-án tartja esküvőjét a Fekete templomban Albrich Gyula posta és távirat felügyelő leányával, Emmával.

— **Az erdélyiekért.** Kassáról jelentik, hogy a kassai Székely Társaság választmánya mai ülésében Kelemen József dr. ügyvéd indítványára elhatározta, hogy — megérve az erdélyi magyarság veszedelmének komolyságát — országos mozgalmat indít az erdélyi magyarság közgazdasági helyzetének javítása érdekében. Egyelőre egy ötvenmiliós tőke összehozását kísérli meg s ezt a tőkét Erdélybe küldeni. Az ország közművelődési egyesületeit és székely társaságait a mozgalomhoz való csatlakozásra hívja fel.

— **Haragszanak a fogyasztási szövetkezetek.** Ugyilátszik, végre elhatott a panaszkiáltás, — mely a szövetkezeti italmérések derűre-borúra engedélyezése miatt hangzik, — a kormánykörökhöz is. Ezt abból következtetjük, hogy a fogyasztási szövetkezetek erősen háborognak a pénzügyminiszter egy rendelete miatt, amelyben az arra utasította a pénzügyigazgatóságokat, hogy a szövetkezetek italmérések iránti kérelmeinek elintézése körül nagyobb körültekintéssel járjanak el s több szigorú tanúsítsanak. Egyes pénzügyigazgatók eleget is tettek ennek a meghagyásnak, s néhány fogyasztási szövetkezet italmérési kérvényét azért utasították el, mert az illető községben az italmérések száma elégséges. Nagy haragra lobbantak emiatt a szövetkezetek oszlopemberei s a magyarországi szövetkezetek szövetsége rögtön felírt a pénzügyminiszteriumhoz, kérve a kérdéses rendelet visszavonását mivel — úgy mond — a nagyobb szigorú nincs megokolva, sőt a fogyasztási szövetkezetek kedvezőbb elbírálásban részesítendőek, mivel azok élén mindig a falu vezetői állnak.

— **Automobil-postajárat Földvár és Sepsiszentgyörgy között.** Kormánykörökben felmerült az a terv, hogy Sepsiszentgyörgy—Földvár között Előpatak érintésével posta-automobiljáratok létesítenének személyszállítással. Főleg Sepsiszentgyörgyre volna nagy jelentősége az összeköttetésnek, amennyiben közvetlen fővonalis összeköttetést adna Földvárra Budapest felé. A posta-automobiljáratok megindítása már közelebb megtörténik, ha az érdekeltségek a tárgyalásokat befejezik.

— **A kereskedelmi miniszter leirata.** Brassó vármegye közönségéhez ma érkezett meg a kereskedelmi miniszternek az összes törvényhatóságokhoz intézett azon leirata, amelyben Lukács László pénzügyminiszter

közlí, hogy ideiglenesen átvette a kereskedelmi tárcát is.

x **Grand Fayence szappan** a legkiválóbb toalette és dezinficiáló szappan. Brassóban minden drogeriában és gyógytárban kapható. Ára 1.50 korona. —442—

— **Eltűnt gyermekek.** Bruszan Demeterné bolgárszegi lakosnő ma délelőtt jelentést tett a rendőrségen, hogy Anna nevű 11 éves és Demeter nevű 6 éves gyermekei tegnap kimentek a Honterusnál lefolyt majálisra és nem tértek vissza többet. A rendőrség keresi az eltűnt gyermekeket. — Amint az esti órákban értesítenek a két gyermeket ma délután a rendőrség megtalálta.

— **A brassói filharmonikus társulat (előiskolája)** csütörtökön este 7 órakor tornaiskola utcai helyiségében próbát tart. — A templomhangverseny miatt ma estéről elmaradt próbát a filharmonikus társulat zenekara csütörtökön este 8 órakor tartja meg.

— **Ömértósága Dr. Kétly Károly** úr egyet. m. tanár, udv. tanácsos az I. belklinikai igazgatója. a következőleg nyilatkozott a „VITA”-forrásról: A sótkuti „VITA”-forrás a gazdagon alkaliás savanyu vizek csoportjába tartozik. Nem csupán kellemes üdítő ital, hanem hasznosan ajánlható húgysavas diathesisnél, gyomor-bélhurutnál, húgyszervek bajainál stb. Kiváló eredménnyel alkalmaztam úgy a klinikán, mint magángyakorlatomban. A forrás kezelése és a víz szállítása kifogástalan. —436—

— **Tarcsi Pál** elvállal mindennemű butorcsomagolást. Található Kapu-utca 72 sz. a. (Magyar Ház.)

Brassói APOLLO színház

:: a „DALCSARNOK”-ban. ::

MÜSOR:

Szerda, máj. 17. és csütörtökön máj. 18-án
Pulykasült (humoros.)
Kellemetlen szimptoma „
Szövetség „
Örökség (dráma.)
Aki másnak vermet és „
Dicsőség „
Japán képek (látványos.)
A fehér város „
Péntek és szombat nincs előadás.
Vasárnap új műsor.

— T ö z s d e —

„A Magyar Általános Hitelbank”
brassói fiókjának-távirati értesülései.
BUDAPESTI ÉRTÉK-TÖZSDE
Z á r l a t:

Budapest, 1911. május 17.

Magyar hitel	812.75
Osztrák hitel	642.50
Államvasut	753.—
Jelzálogbank	474.50
Leszámitoló Bank	561.50
Hazai Bank	302.—
Magy. Agrár és Jár.-bank	515.—
Magy. Bank és Ker.-részv.	736.—
Rimamurányi	679.—
Salgótarjáni	661.50
Közuti vasut	752.—
Városi villamos	393.50

Irányzat: lanya.

BUDAPESTI GABONATÖZSDE

Buza	11.30
Zab	7.62
Tengeri májusra	6.58
Rozs	9.40

LEGUJAN.**TELEFON. — TÁVIRAT.**

Saját tudósítónk jelentései.

(Budapest, 1911. május 17.)

(Este 10 óra.)

A képviselőház ülése.

Budapest máj. 17.

A képviselőház mai ülésén folytatták a kereskedelemügyi tárca költségvetésének tárgyalását. Elsőnek Sümegi Vilmos Justh-párti képviselő szólalt fel, aki részletesen foglalkozott az erdélyi székelység ügyével. A következő szónok Sopkéz Sándor volt, akinek beszéde után Vázsonyi Vilmos szólalt fel, s az üzletek nyolc órai zárórájának novelláris rendezését sürgette. Az utolsó szónok Lukács László, a kereskedelemügyi miniszterium ideiglenes vezetője volt, aki hatalmas beszédben fejtegette elődjének, Hieronymi Károlynak kereskedelmi ügyekben elfoglalt álláspontját. A Ház Lukács beszéde után a költségvetést úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadta.

Achim András temetése.

Békéscsaba, május 17.

Ma délután temették el Achim Andrást, a paraszt-királyt két városnak és környékének óriási részvéte mellett. Hivatalos küldöttségek jöttek Orosházáról, Gyuláról, Gyomárról, míg a budapesti szociáldemokrata párt képviselőjében Csizmadia Sándor volt jelen a temetésen, amelyen mintegy negyvenezer ember vett részt. A temetés egész ideje alatt az összes templomok harangjai zugtak. A templomba csak 8000 ember fért be s ezért a koporsót nem a templomban, hanem az utcán állították fel. A gyászszertartást Korén Pál evangélikus lelkész végezte. Csepregi Ferenc esperes az utcán nagy beszédet tartott, majd Korén tartotta meg bucsuztató beszédét.

Azután megindult a menet a várostól háromnegyed órányira fekvő temetőbe. A menetet csendőrök nyitották meg és zárták be, akiken kívül még mintegy 80 csendőr volt elhelyezve a város különböző részein. A menet elején a parasztpárt vörös zászlaját vitték.

A temetőben több ízben felhangzott a hatalmas tömeg zokogása. A temetőben Korén lelkész tartott még egy beszédet, amelyben hevesen kikelt a Zsilinszky-család ellen.

A temetés a legnagyobb csendben folyt le, s a legkisebb incidens sem zavarta meg annak ünnepélyességét. A temetés után a közönség a legnagyobb megilletődéssel, csendben oszlott szét.

A temetésnél 400 parasztparti rendező tartotta fenn a rendet.

Revolver-dráma**a Mátyásföldön.**

Budapest, május 17.

Szenzációs dráma játszódott le az elmúlt éjjel a fővároshoz közelfekvő Mátyásföldön. A Mátyásföldre ki-rendelt rendőr éjteltájban észrevette, hogy Mihályfi budapesti főmérnök vil-lájának ablakából halvány fény sugár-zik ki. Rosszat sejtve közeledett a villa felé s rögtör látta, hogy a villában betörők járnak. A nyitott kapun át behatolt a villába s revolverrel a be-törőkre támadt. Ezek azonban, mielőtt Boda István, a rendőr, lőhetett volna, kicsavarták a revolvert a kezéből s a rendőrré lőttek. Boda a földre zuhant, mire a gyilkos betörők elmenekültek. Reggel 3 órakor találták meg a rend-őrt vérbenfagyva, eszméletlenül. Azon-nal a Rókus-kórházba szállították, a hol most élet-halál közt lebeg.

A golyó a rendőrt balhalántékon találta s az agyat is megsértette. Fel-épüléséhez nincs remény.

A ki ártalmatlan bórpolásra
súlyt fektet, különösen szep-
lőktől szabadulni és finom, pu-
ha, fehér arcot akar kapni
csakis
liliumtejsappannal
mosakszik.
(VÉDJEGV)
Bergmann és Tsaiól Tetschen a. E.
Darabja 80 fill. kapható minden
gyógyszertárban, drogeriákban
és pipereüzletekben stb. 137.

Egy hölgy

A nagyságos Asszony
fehéreneműje

mindig vakító fehér és tartós marad,
ha határozottan kívánja, hogy annak
mosásához Hattyuszappan hasz-
náltassék. A Hattyuszappan még
a legfinomabb szöve-
őket sem támadja meg,
selyemszövetek és
színes hímzések
színeit élénkebbé,
frissebbé ugyszólván ujja
varázsolja.
Egyedüli különlegesség
gyapju, selyem, csipke és finom
fehéreneműk mosásához a
Hattyuszappan (Sihitit szilárd
káliszappan).

ALLO! OVA?

Fischmann György
férfiszabó és kémiai
pecsétisztítóhoz.

Ruhámat mindig nagyon pontosan és
bámulatos olcsón vasalja és tisztítja.

Egy öltöny ruháért csupán csak 2 k. vesz.

— Javításokat legolcsóbban számít. —

Brassó, Kapu-u. 6.

Roth János
gépszerelő

BRASSÓ, UJ U. 28.

Készít: gyapjufésűt, hintát, coutin- és
fonógépeket stb. továbbá
építő-lakatos-munkákat.

Ajtó-, kapu-, erkély- és sirkerítéseket
lépcsőrácsokat, transzmissziók stb.

Motorok, gőzgépek, malmok pontos és olcsó
— javítása. —

Kérdezősködésekre azonnal
L7) és díjmentesen válaszolok.

Szám 8400—1911. tan.

Pályázati hirdetmény.

A városi zálogintézetnél üresedésbe jött 1800 ko-rona évi törzsfizetéssel, 400 kor. évi lakbérrel és öt 100—100 koronás ötödéves korpótlékra való igényjo-gosultsággal járó ingóságbecsüsi állásra, továbbá az ezen állás betöltése folytán esetleg üresedésbe jövő, vá-rosi zálogintézeti számtisztai állásra, amely 1500 korona évi törzsfizetéssel, 300 kor. évi lakbérrel és öt 100—100 koronás ötödéves korpótlékra való igényjogosultsággal van javadalmazva, ezennel pályázat íratik ki.

Pályázóknak szabályszerűen felbélyegzett és saját-kezüleg írt pályázati kérvényeiket az életkorukat igazoló (keresztlevél), feddhetetlen előéletüket, katonai szol-gálati viszonyukat és jelenlegi alkalmaztatásukat, vala-mint iskolai és szakképzettségüket és a számolási mű-veletekben való gyakorlottságukat igazoló bizonyítvá-nyokkal felszerelve folyó évi június hó 10-ike délutáni 1-óráig a vár. si tanácshoz benyújtani kötelesek.

Pályázók egyidejűleg pályázati kérvényükben annak kijelentésére hivatnak fel, hogy az eg. évi fizetéssel felérő szolgálati óvadékot letenni hajlandók.

Végül figyelmeztetnek pályázók, hogy az ujonnan megválasztott zálogintézeti tisztviselők, a saját nyugdíj-szabályrendeletükben, nyugdíjalapjuk javára előírt járú-lékokat fizetni kötelesek.

Brassó, 1911. évi május hó 10-én.

471

A városi tanács.**Házak vízmentesítését, kanalizálás, gáz és vízvezetékek.**

Kloset-, fürdőszoba- és konyha-berendezéseket elvállalok. Továbbá az új gázvezetékekhez használatban levő lám-pákat, égőket, ernyőket, harisnyákat kizárólag ezen gáznem részére állandóan raktáron tartok.

Elvállalok karbantartást valamint gázvezetékek átalaki-tását.

Kovácsics Mihály

bádogos és szerelő.

Brassó, Fekete-utca 57. szám.

A legideálisabb padlótakaró a **linoleum**, sima és mintázott, minden szélességben méterenként. Iskolázott rajzoló rajzaival. :: ::

Legolcsóbban szállítja fióküzletünk

ÁRUHÁZ, BUZASOR 9. (Telefon szám 52.)

Költségvetéseket és mintákat ingyen és bérmentve küld fióküzletünk: **MAYER M. és Tsa.**

A már eddig végzett nagyobb linoleummunkák: A brassói Ált. Takarékpénztár, a Magyar Ált. Hitelbank, a Mihalovits és Nussbächer bankház, valamint az újonnan átalakított Hesshaimer J. L. és A. cég helyiségeiben tekinthetők meg. (2742)

Osztály-
sorsjegyet
vegyen csak

FRIEDE GYULA és Társa

osztály-
sorsjegy
főáruházban

BRASSÓ, Kolostor-utca 36.

NAGYSZEBEN, Disznódi-utca.

Hivatalos ár: $\frac{1}{8}$ sorsjegy
K 1.50

$\frac{1}{4}$ sorsjegy
K 3.—

$\frac{1}{2}$ sorsjegy
K 6.—

$\frac{1}{1}$ sorsjegy
K 12.—

Siessen, mert legfőbb ideje, miután az I. osztály huzása már **május hó 18. és 20-án** lesz.

Alapított 1845.

Alapított 1845.

Cs. és kir. udv. és kam. szállító

NEUMANN M.

ruhatelepe megnyílt.

Uri öltönyök.

Fiú öltönyök.

Uri felöltők.

Fiú felöltők.

Leányka ruhák.

Leányka felöltők.

Külön osztály mértékszerinti megrendelésekre.

Nyomatott a „Brassói Lapok” nyomdájában Kiadja: dr. Weisz Ignác.